

Pr. David G. Bissias

Sfântul Maslu – Taina vindecării

Traducere de Dragoș Dâscă

Ediție îngrijită de pr. Cezar Țăbâră

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

„Bolnav am fost și M-ați cercetat.”

Matei 25, 36

„Este cineva bolnav între voi? Să chema preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului, și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui. Mărturisiți-vă deci unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului.”

Iacov 5, 14-16

ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ’ αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ἢ πεπονηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη

ΙΑΚΩΒΟΥ 5, 14-16 (Thesaurus Linguae Graecae)

Cuprins

Cuvânt înainte la ediția românească	9
Cuvânt înainte	11
Abrevieri	13
Introducere	17
Izvoare bibliografice	20
Taina vindecării și Sfântul Maslu	26
Untdelemnul sfințit și <i>Euchelaion</i>	26
Capitolul I	
Liturghie și vindecare	29
1. Închinarea în duh și adevăr	29
2. Limitarea Tainei	33
3. Subiectul Tainei	51
Capitolul al II-lea	
Semnul untdelemnului sfințit	56
1. Semnificația untdelemnului	56
2. Ritualuri de ungere în Biserică	64
3. Evlavia liturgică și untdelemnul	141
4. Concluzie	157
Capitolul al III-lea	
Temelia Noului Testament	160
1. Fundamentul scripturistic pentru Sfântul Maslu	160

2. Epistola lui Iacov 5, 10-16	167
3. Aducând prezență celui absent	179
4. Concluzii	195
Capitolul al IV-lea	
Sfântul Maslu: trecut și prezent	199
1. Dezvoltări liturgice	199
2. Numărul preoților împreună-slujitori	242
3. Care este semnificația numelui?	255
Concluzii din istorie pentru prezent	263
Bibliografie.....	271

În mod obiectiv, aceasta este adevărat – sfințirea untdelemnului nu expiră sau dispare. Poate fi păstrat până când va fi de folos din nou Bisericii. Pe de altă parte, în afara „rugăciunii de credință” și întrebuințării Untdelemnului sfințit de Trupul eclezial al lui Hristos, o astfel de afirmație este de prisos. Chiar dacă *nu* este binecuvântat în mod formal și „sfințit din punct de vedere canonic”, untdelemnul poate sluji unor scopuri sfinte. Atunci când Biserica îl întrebuințează, importanța untdelemnului se află în slujirea sa ca *semn* al unei alte realități. Iar această realitate, Împărăția, nu poate fi concretizată, nici nu poate fi impusă mecanic prin simpla recitare sau incantarea unor formule; nu poate fi „exploatăată”.

4. Concluzie

În Taina Vindecării și slujba Sfântului Maslu, în ciuda percepțiilor populare, „schimbarea” sau „transformarea” fundamentală realizată de sacramentul liturgic nu are în vedere în principal untdelemnul. Aspectul exterior al Sfântului Maslu nu afectează întreaga Biserică²⁰⁹ fiind o Taină „activată” și „pusă în lucrare”

lui Calivas îndreptățește întrebuințarea untdelemnului pus deoparte de clerici, care „adesea poartă Untdelemn mai înainte sfințit atunci când fac vizite acasă sau la spitale”. A se observa, de asemenea, faptul că „permanența” sfințeniei pare să reprezinte aici aspectul avut în vedere. Însă care este data de expirare a binecuvântărilor sau sfințirilor săvârșite de Biserică?

²⁰⁹ Pentru „punerea în lucrare” sau „activarea” untdelemnului ca semn, vezi citatul din Schmemmann mai sus, p. 143. A se

de Duhul Sfânt. Altfel spus, la slujba Sfântului Maslu Biserica nu se adună pentru a schimba simplul untdelemn în Untdelemn sfințit. Nici nu considerăm *Euchelaion*-ul (Untdelemnul sfințit) ca fiind „elementul” „unic” și transformator al slujbei, chiar și numai fiindcă untdelemnul este sfințit la numeroase ritualuri și slujbe ale Bisericii. Multe dintre aceste diferite întrebuițări ale Untdelemnului sfințit au o semnificație care este aceeași sau se suprapune de la o slujbă liturgică la alta. Aceasta este adevărat, așa cum am văzut, mai ales în privința ungerii la sfârșitul Utreniei și a ungerii la Sfântul Maslu „pentru tămăduirea trupului și sufletului”.

Subiectul transformării, al schimbării oferite de Taină, îl reprezintă membrii Trupului lui Hristos – persoana umană deci, nu untdelemnul. Când Biserica se adună pentru slujba Sfântului Maslu aceasta se face pentru a comunica vindecarea lui Hristos și prin aceasta Biserica sfințește untdelemnul pentru a fi întrebuițat în ungeria celor care au nevoie de vindecare. Numai în contextul comunității de credință Untdelemnul sfințit își împlinește scopul, mai precis ca simbol al vindecării oferite de Dumnezeu Tatăl prin Fiul, Domnul nostru Iisus Hristos, prin adumbrirea și harul Duhului Sfânt. Aplicarea de untdelemn în Taina liturgică nu trebuie însă a fi confundată sau identificată cu puterea

remarca de asemenea definiția lui Schmemmann, *Liturgy and Life*, p. 25: „O Taină (*mysterion*) este o slujbă liturgică în care Duhul Sfânt săvârșește o *schimbare* sau o *transformare* concretă, afectând întreaga Biserică și fiind recunoscut și acceptat ca atare de întreaga Biserică” (italicele în original).

Duhului Sfânt. Este un semn al acestei puteri și coincide cu energia vindecătoare a Duhului Sfânt, însă ea în sine nu este acea energie.

Într-o modalitate fizică, prin atingere, aplicarea untdelemnului – un medicament odihnitor „simplu” – comunică dincolo de cuvinte acel ceva pentru care credincioșii se roagă cu voce tare. Astfel au stat lucrurile din veacul în care Sfântul Iacob îi învăța pe credincioși în epistola sa să cheme preoții ca să-i viziteze pe bolnavi, să se roage pentru ei și să-i ungă pentru vindecarea trupului și a sufletului.

Capitolul al III-lea

Temelia Noului Testament

1. Fundamentul scripturistic pentru Sfântul Maslu

În capitolele anterioare am argumentat că „ființa” Tainei Vindecării, pe care Biserica o săvârșește la slujba Sfântului Maslu, nu „locuiește” în Untdelemnul sfințit cu care preotul îl unge pe bolnav. Untdelemnul sfințit nu este elementul unic al Sfântului Maslu și nu putem spune cu adevărat că *Euchelaion*-ul – așa cum este adesea numit Untdelemnul sfințit la Sfântul Maslu – este distinct sau diferit de oricare alt Untdelemn sfințit binecuvântat în ritualurile și slujbele Bisericii (este diferit de Sfântul Mir). Această concepție este opusă celei populare a Tainei liturgice. Totuși această problemă fundamentală va deveni destul de clară în importanța istoriei oficierei liturgice de Biserică a Tainei Vindecării pe care o studiem în acest capitol.

Toate Tainele Bisericii își au rădăcinile în slujirea Domnului nostru Iisus Hristos, a Apostolilor și a primei comunități a Bisericii. Orice discuție despre „istoria” Tainelor Bisericii, inclusiv despre Taina Vindecării, trebuie să înceapă cu primele izvoare „istorice” în privința cărora suntem siguri că dau mărturie despre viața și credința Bisericii primare, iar acestea ar fi scrierile Noului